

อิทธิพลของผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมต่อการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล และผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตภาคกลาง

The Influence of Socially Responsible Leadership on Stakeholder Engagement, Good Governance, and Organization Performance on Savings and Credit Cooperatives in the Central Region

อัจฉรา ฐปบุชากร¹ นรพล จินันท์เดช² ณัฐสพันธ์ เฝ้าพันธ์³ และ พิพัฒน์ นนทนาธรณ์⁴
Achara Tupbuchakorn¹ Norapol Chinuntdej² Nassapun Paopun³ and Phiphat Nonthanathorn⁴

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือเพื่อศึกษาถึงอิทธิพลของภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม การเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลที่มีต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตภาคกลาง โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวแทนของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตภาคกลาง ทั้งสิ้นจำนวน 350 สหกรณ์ เลือกสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีแบบบังเอิญ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ผลพบว่า ผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม และการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลมีอิทธิพลโดยรวมต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตภาคกลาง ในขณะที่การเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่มีอิทธิพลโดยรวมต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตภาคกลาง

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม การเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล
ผลการดำเนินงาน

Abstract

In this dissertation, the researcher examines important is the influence of socially responsible leadership, stakeholder engagement, and good governance on organization performance at the Savings and Credit Cooperatives in the central region; and validates. In adopting a quantitative empirical research approach, in gathering relevant data from representatives of 350 Savings and Credit Cooperatives in the central region, the researcher selected the probability accidental sampling method. The researcher

¹ นิสิตปริญญาเอก, หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

¹ The Requirement for The Degree of Doctor of Philosophie (Business Administration) Ramkhamhaeng University.

² อาจารย์ปรึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

² Faculty staff, Faculty of Business Administration, Ramkhamhaeng University.

³ อาจารย์ปรึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

³ Faculty staff, Faculty of Business Administration, Sripatum University.

⁴ อาจารย์ปรึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

⁴ Faculty staff, Faculty of Business Administration, Kasetsart University.

additionally employed the structural equation modeling (SEM) method. The socially responsible leadership and good governance influence on overall of organization performance at the Savings and Credit Cooperatives in the central region while the stakeholder engagement not influence on organization performance at the Savings and Credit Cooperatives in the central region

Key words: Socially Responsible Leadership, Stakeholder Engagement, Good Governance, Organizational Performance

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สหกรณ์ออมทรัพย์ของประเทศไทยมีพัฒนาการที่กำหนดทั้งจำนวนสหกรณ์ และจำนวนสินทรัพย์ที่เพิ่มขึ้น และมีแนวโน้มว่าจะเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มีความเชื่อมโยงกับเงินจำนวนมาก ดังนั้นการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์จึงมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ และสังคมโดยรวมของประเทศ ถ้าสหกรณ์ออมทรัพย์ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน สมาชิกก็จะมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม (ปัญญา หิรัญรัมย์, 2551: 17) และในทางกลับกันหากสหกรณ์ออมทรัพย์ไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน ก็ย่อมส่งผลเสียทั้งฐานะทางเศรษฐกิจของสมาชิก และระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศเช่นกัน

แต่การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยนี้จะมีความเจริญรุ่งเรือง แข็งแรง และมั่นคงได้ต้องขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำ ซึ่งผู้นำนั้นต้องเป็นผู้ที่รับผิดชอบ มีคุณธรรม จริยธรรม เอาใจใส่ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ความเชื่อถือของสมาชิก และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นสำคัญ ถ้าขาด “ความเชื่อถือ” การดำเนินธุรกิจคงไปไม่รอดในที่สุดก็ต้องล้มลง และในที่สุดเศรษฐกิจของประเทศก็จะทรุดตัวลงตามไปด้วย ความเชื่อถือในสหกรณ์จะสร้างได้อย่างไร คำตอบที่สั้นที่สุดคือ สหกรณ์ต้องมีธรรมาภิบาลในการประกอบธุรกิจ

การที่สหกรณ์มีธรรมาภิบาลจะช่วยให้สหกรณ์สามารถดำเนินงานไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดผลดีกับมวลสมาชิก (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2552) จะเห็นได้ชัดเจนจากปัญหาการทุจริต และยกยอกเงินเป็นจำนวน 13,000 ล้านบาท ที่เกิดขึ้นกับสหกรณ์ขนาดใหญ่มีปัญหาการยกยอกเงิน ของสมาชิกจากผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่สหกรณ์เป็นจำนวนมาก ทำให้สังคมให้ความ

สนใจกับการดำเนินงานของสหกรณ์ที่มีธุรกิจปล่อยสินเชื่อเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะสหกรณ์ที่มีขนาดใหญ่และมีเงินทุนหมุนเวียนมาก เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ เพราะสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศมีวงเงินหมุนเวียนอยู่ถึง 4 ล้านล้านบาท ซึ่งเทียบแล้วเท่ากับร้อยละ 20 ของปริมาณเงินที่หมุนเวียนอยู่ในประเทศที่มีอยู่ปีละ 20 ล้านล้านบาท (ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์, 2557) นอกจากสหกรณ์ขนาดใหญ่ที่ประสบปัญหายังมีสหกรณ์ออมทรัพย์ อีกหลายแห่งที่ประสบปัญหาจากการบริหารงานของผู้นำที่ขาดความโปร่งใส ขาดธรรมาภิบาล ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบต่อตนเอง สมาชิกครอบครัวของสมาชิก และต่อสังคมอีกด้วย

ดังนั้น ปัญหาที่เห็นได้ชัดเจนซึ่งทำให้เกิดการทุจริต นั่นคือ การที่ผู้นำขาดธรรมาภิบาล ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม และส่วนรวม เพราะสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความคาดหวังหรือรับรู้ มีผลอย่างมากต่อการยอมรับของสังคม และการเติบโตของสหกรณ์ออมทรัพย์ในการดำเนินธุรกิจ ในทางตรงกันข้ามสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ละเลยไม่เอาใจใส่ต่อสังคม และสิ่งแวดล้อมนอกจากจะถูกต่อต้านหรือมีความขัดแย้งกับสังคม และส่วนรวมแล้ว หากสหกรณ์ออมทรัพย์ประสบภาวะวิกฤตร้ายแรงโอกาสที่จะได้รับความเห็นใจ การให้อภัย หรือโอกาสในการแก้ตัวจากชุมชน และสังคมคงเป็นเรื่องที่คาดหวังได้ยาก

ดังนั้น การวิจัยในครั้งนี้เนื่องจากจะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์แล้ว ผู้วิจัยยังได้ขยายขอบเขตไปถึงผู้นำ ซึ่งเป็นผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม การเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ภายใต้การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสหกรณ์ออมทรัพย์ในภาพรวมของประเทศเป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาถึงอิทธิพลของภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม การเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลที่มีต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตภาคกลาง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านประชากร ประชากรที่ผู้วิจัยเลือกใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตภาคกลาง โดยหน่วยประชากรเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตภาคกลาง ประกอบด้วยสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขต 25 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ชัยนาท ตราด นครนายก นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี ประจวบคีรีขันธ์ ปราจีนบุรี พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี ระยอง ราชบุรี ลพบุรี สมุทรปราการ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สระแก้ว สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี และอ่างทอง รวมทั้งสิ้น 530 สหกรณ์ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2552)

2. ด้านเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลการรายงานผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ประจำปี 2558 ตัวแปรที่ใช้มีทั้งหมด 4 ตัวแปร ซึ่งประกอบด้วย ตัวแปรต้น ได้แก่ ภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม (socially responsible leadership) ตัวแปรต้นกลาง ได้แก่ การเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder engagement) และการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล (good governance) ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการดำเนินงาน (organizational performance)

3. ด้านระยะเวลา ระยะเวลาที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้อยู่ระหว่างปี พ.ศ. 2559 ถึงปี พ.ศ. 2560 โดยเก็บข้อมูลระหว่างเดือน เมษายน 2560 ถึงเดือนกรกฎาคม 2560

ทฤษฎีกรอบการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับการศึกษาองค์ประกอบของธรรมาภิบาลจากทัศนะนักวิชาการ และหน่วยงาน ในประเทศไทยรวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และจักรพงษ์ กุดเสนา, พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ และอรุสา พรหมทา (2557) ผู้วิจัยได้เลือกใช้องค์ประกอบธรรมาภิบาลซึ่งกรมส่งเสริมสหกรณ์นำมาใช้ในสหกรณ์ จึงสรุปเป็นองค์ประกอบในกรอบแนวคิดของการศึกษางานวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักนิติธรรม (the rule of law) หลักคุณธรรม (morality) หลักความโปร่งใส (transparency) หลักความมีส่วนร่วม (participation) หลักความรับผิดชอบต่อสังคม (responsibility and accountability) หลักความคุ้มค่า (cost effectiveness) ซึ่งนำมาใช้เป็นตัวแปรในกรอบแนวคิดของงานวิจัยในครั้งนี้

ภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมเป็นภาวะผู้นำที่มีแนวคิดเกี่ยวกับค่านิยมที่เน้นความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งคล้ายกับภาวะผู้นำที่รับผิดชอบ (responsible leadership) ที่เป็นปรากฏการณ์ทางด้านศีลธรรม และสังคมไม่เพียงแต่มีแรงผลักดันจากความอื้อฉาวทางศีลธรรมในการจัดการ และผลกระทบต่อชีวิตบนโลกมนุษย์จากการจัดการ แต่ยังขาดความตระหนักว่าบรรษัทข้ามชาติ และผู้นำของเขานั้นมีศักยภาพที่มากมายในการช่วยทำโลกนี้ดีขึ้น (Pless, 2007) ดังนั้นภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมจึงใช้ได้กับภาวะผู้นำที่ได้รับผิดชอบ แต่ในการทบทวนวรรณกรรมนี้จะใช้คำตามต้นฉบับ แต่ก็ถือว่าเป็นคำใช้แทนกันได้ (พิพัฒน์ นนทนาธรณ์, 2558ข)

การเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นกระบวนการซึ่งสร้างบริบทของการปฏิสัมพันธ์แบบเป็นพลวัต การเคารพซึ่งกันและกัน การสนทนา และการเปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างความไว้วางใจบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วม (Andriof & Waddock, 2002) สอดคล้องกับ Manette (2011) ที่ให้ความหมายว่าเป็นกระบวนการ ที่สหกรณ์เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของพวกเขาในกระบวนการตัดสินใจ ทำให้พวกเขาเข้าร่วมในการจัดการธุรกิจ การแบ่งปันข้อมูล มีการสนทนา และสร้างรูปแบบของความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนั้น การเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ กระบวนการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสหกรณ์ในการตัดสินใจ และเข้าร่วมในการจัดการธุรกิจเพื่อสร้างความไว้วางใจ การเคารพซึ่งกันและกัน ตลอดจนสร้างรูปแบบของความรับผิดชอบต่อสังคม จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่องค์กรต้องสร้างให้เกิดความสมดุลในความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลาย ผ่านการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งแนวคิดด้านการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียครั้งนี้ได้นำเสนอสาระสำคัญซึ่งประกอบด้วย ความหมายของการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวัดการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จาก การทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยจึงนำมิติของการเข้าร่วมของ

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจาก Arnstein (1969), Foster & Jonker (2005), Friedman & Miles (2006), Sloan (2009), Hansen & Spitzack (2010) และ Kuhndt et al. (2004) จึงดำเนินการวัดตัวแปรการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จาก 2 ตัวแปรสังเกตได้ คือ (1) ระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (degree of decision engagement) และ (2) รูปแบบของการติดต่อสื่อสาร (communication format) ซึ่งเป็นการวัดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในมิติที่มีความสอดคล้องกันในทัศนะของนักวิชาการมากที่สุดมาใช้เป็นมิติของตัวแปรการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกรอบงานวิจัยในครั้งนี้

ความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการองค์การคือการวัดผลการดำเนินงาน เพราะนอกจากการวัดผลการดำเนินงานขององค์การจะเป็นสิ่งที่บอกว่าองค์การประสบความสำเร็จหรือไม่แล้วยังมีบทบาทที่สำคัญในการทำให้องค์การสามารถวางแผนงานในการใช้กลยุทธ์ในทางปฏิบัติได้อย่างครบถ้วน (นภดล รัมโพธิ์, 2554) องค์การจะใช้ผลการดำเนินงานได้หลายประการ เช่น ใช้บอกผลการดำเนินงานขององค์การใช้เป็นสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้า เพื่อองค์การจะได้ปรับกลยุทธ์เพื่อรองรับต่อภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้นได้ในภายหน้า และยังเป็นการแปลงไปสู่กลยุทธ์ทางการปฏิบัติเพื่อให้กลยุทธ์แต่ละข้อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยจึงสรุปองค์ประกอบของผลการดำเนินงานได้ 2 ประเภท ได้แก่ (1) ผลการดำเนินงานด้านการเงินซึ่งประกอบไปด้วย อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (return on equity: ROE) อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (return on assets: ROA) กำไรต่อหุ้น (earning per share: EPS) และอัตรากำไรสุทธิ (net profit: NPF) (2) ผลการดำเนินงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับด้านการเงินซึ่งประกอบไปด้วยการลงทุนในการวิจัย และพัฒนา ความสามารถในการพัฒนาภาวะทางการแข่งขันการพัฒนาตลาด และการมุ่งเน้นทางการตลาด การรักษาลูกค้า ความพึงพอใจของลูกค้า อัตราการหมุนเวียนของพนักงาน และจำนวนของผลิตภัณฑ์ใหม่ที่พัฒนา

จากการทบทวนงานวิจัยในอดีตด้านภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม กับการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พิพัฒน์ นนทนาธรณ์ (2558ก) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุของภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมที่มีอิทธิพลต่อภาพลักษณ์องค์กรของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ผลวิจัย

ได้ยืนยันอิทธิพลทั้งของผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม และการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และพิพัฒน์ นนทนาธรณ์ (2559) ทำการศึกษาเรื่องอิทธิพลของภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม การรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์องค์กรของท่าอากาศยานเชียงใหม่ ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่าภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรอย่างมีนัยสำคัญ (สมมติฐานที่ 1)

จากการทบทวนงานวิจัยในอดีตเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม กับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล Jamali (2008) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม และธรรมาภิบาลของสหกรณ์ ในประเทศเลบานอน พบว่าความรับผิดชอบต่อสังคม และธรรมาภิบาลที่ดีของสหกรณ์ มีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่าภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล (สมมติฐานที่ 2)

จากการทบทวนงานวิจัยในอดีตเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงาน Philipp (2011) ได้ศึกษาถึงการดำเนินธุรกิจของผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ผลกำไรทางด้านการเงิน และไม่ใช่ด้านการเงินมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลที่สำคัญซึ่งเชื่อมโยงระหว่างการดำเนินธุรกิจของผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม และการจัดการด้านการเงิน โดยสามารถสร้างความคุ้มค่า ให้การบริหารจัดการขององค์การได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งที่ทำให้เกิดการสูญเสียทางด้านการเงิน ดังนั้น จึงอนุมานได้ว่าภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงาน (สมมติฐานที่ 3)

จากการทบทวนงานวิจัยในอดีตด้านความสัมพันธ์ของการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล Kraisornsuthasinee & Fredric (2006) ศึกษาเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจต่อสังคมในองค์การธุรกิจไทย (Interpretation of CSR in Thai Companies) พบว่า ผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจมีความสัมพันธ์กับความเป็นธรรมาภิบาลขององค์การ และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นตัวบ่งชี้สำคัญที่สุดที่บ่งบอกถึงการมีธรรมาภิบาลขององค์การ ซึ่งมีผลต่อองค์การทั้งในระดับนโยบาย และวิธีการดำเนินงาน ดังนั้นจึงอนุมานได้

ว่าการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล (สมมติฐานที่ 4)

จากการทบทวนงานวิจัยในอดีตด้านความสัมพันธ์ของการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับผลการดำเนินงาน Gryna (2001) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการดำเนินงานในองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการรับรู้ การปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมของบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า การเข้าร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงาน ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่าการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงาน (สมมติฐานที่ 5)

จากการทบทวนงานวิจัยในอดีตด้านการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงาน กมลลักษณ์ ธนानันต์เมธี (2559) ทำการศึกษาปัจจัยด้านธรรมาภิบาลมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงาน ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านธรรมาภิบาลมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ Drobetz, Schmid, & Zimmermann (2004) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลกับผลการดำเนินงานของสหกรณ์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแห่งประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ผลการวิจัยพบว่าธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของสหกรณ์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยสวิตเซอร์แลนด์อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่าการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงาน (สมมติฐานที่ 6)

วิธีดำเนินการวิจัย

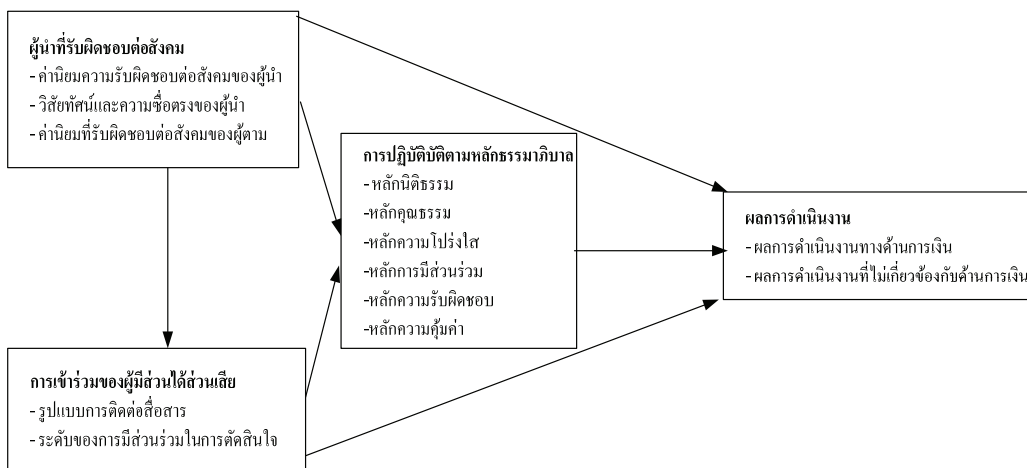
1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ สหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตภาคกลาง

2. ขนาดตัวอย่างคำนวณโดยใช้ขนาดตัวอย่างไม่น้อยกว่า 20 เท่าของตัวแปรสังเกตได้ ดังนั้นเมื่อพิจารณาตามกรอบแนวคิดพบว่ามีตัวแปรสังเกตได้ 13 ตัวแปร ดังนั้นขนาดตัวอย่างจึงเท่ากับ 260 ตัวอย่าง

3. การสุ่มตัวอย่าง เลือกสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ ผู้วิจัยนำมิติของผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมจากแนวคิดของพิพัฒน์ นนทนาธรณ์ (2558ก) ในการวัดตัวแปรภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม โดยแบ่งได้ 3 องค์ประกอบ ดังนี้ (1) ค่านิยมที่รับผิดชอบต่อสังคมของผู้นำ (2) วิสัยทัศน์ และความซื่อตรงของผู้นำ (3) ค่านิยมที่รับผิดชอบต่อสังคมของผู้ตาม มิติของการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาจากแนวคิดของ Arnstein (1969), Foster & Jonker (2005), Friedman & Miles (2006), Sloan (2009), Hansen & Spitzack (2010) และ Kuhndt et al. (2004) ในการวัดตัวแปรการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียจาก 2 ตัวแปรสังเกตได้ คือ (1) ระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (degree of decision engagement) และ (2) รูปแบบของการติดต่อสื่อสาร (communication format) มิติของการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลจากแนวคิดของ จักรพงษ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กุตเสนา, พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ และอรุสา พรหมทา (2557) ในการวัดตัวแปรการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล โดยแบ่งได้ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) หลักนิติธรรม (the rule of law) (2) หลักคุณธรรม (morality) (3) หลักความโปร่งใส (transparency) (4) หลักการมีส่วนร่วม (participation) (5) หลักความรับผิดชอบ (responsibility and accountability) และ (6) หลักความคุ้มค่า (cost effectiveness) มิติของผลการดำเนินงานจากแนวคิดของ Kaplan (1983) ในการวัดตัวแปรผลการดำเนินงาน โดยแบ่งได้ 2 ประเภทได้แก่ (1) ผลการดำเนินงานด้านการเงิน และ (2) ผลการดำเนินงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับด้านการเงิน

5. การทดสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.99 และตรวจสอบความตรงแบบรวมศูนย์และความน่าเชื่อถือทางโครงสร้างของตัวแบบมาตรวัดพบว่า ตัวแบบมาตรวัดของภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม (SRL) ตัวแบบมาตรวัดของการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (SHE) ตัวแบบมาตรวัดของการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล (GG) และตัวแบบมาตรวัดของผลการดำเนินงาน (PERF) มีค่า λ ที่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกค่าซึ่งแสดงว่ามีความตรงแบบรวมศูนย์ และมีค่า AVE (ρ_v) เท่ากับ 0.735, 0.669, 0.780 และ 0.631 ตามลำดับ และค่าความน่าเชื่อถือทางโครงสร้าง (ρ_c) เท่ากับ 0.893, 0.801, 0.952 และ 0.772 ตามลำดับ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยทำการวิเคราะห์ความตรงแบบรวมศูนย์และความตรงแบบแตกต่าง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ตัวแบบสมการโครงสร้าง ดัชนีความเหมาะสม ใช้เกณฑ์ดังนี้ ค่า χ^2/df ควรมีค่าน้อยกว่า 5.0 (Wheaton, Muthen, Alwin, & Summers, 1977; Schumacker & Lomax, 2004: 82)

ค่า (RMSEA) ควรมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.10 (Browne & Cudeck, 1993; MacCallum, Browne & Sugawara, 1996) ค่า (GFI) ควรมีค่ามากกว่า 0.9 (Hair, Black, Babin & Anderson, 2010) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ (AGFI) ควรมีค่ามากกว่า 0.9 (Hair et al., 2010)

ผลการวิจัย

จากตารางที่ 1 พบว่าปัจจัยด้านภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม (SRL) มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูงมากกับปัจจัยด้านการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (SHE) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (SRL \longleftrightarrow SHE = 0.857, $p < 0.01$) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม (SRL) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมากกับปัจจัยด้านการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล (GG) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (SRL \longleftrightarrow GG = 0.876, $p < 0.01$) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม (SRL) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมากกับปัจจัยด้านผลการดำเนินงาน (PERF) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (SRL \longleftrightarrow PERF = 0.822, $p < 0.01$) ปัจจัยด้านการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (SHE) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมากกับปัจจัยด้านการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล (GG) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (SHE \longleftrightarrow GG = 0.823, $p < 0.01$) ปัจจัยด้านการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (SHE) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมากกับปัจจัยด้านผลการดำเนินงาน (PERF) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (SHE \longleftrightarrow PERF = 0.761, $p < 0.01$) ปัจจัยด้านการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล (GG) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมากกับปัจจัยด้านผลการดำเนินงาน (PERF) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (GG \longleftrightarrow PERF = 0.844, $p < 0.01$)

ตาราง 1 เมตริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างตัวแปรสังเกตได้

	LSR	LVI	FSR	CNF	DDE	ROL	MOR	TRA	PAR	ACC	CEE	FIP	NFP
LSR	1.000												
LVI	.768**	1.000											
FSR	.741**	.776**	1.000										
CNF	.615**	.609**	.697**	1.000									
DDE	.497**	.537**	.585**	.671**	1.000								
ROL	.635**	.758**	.724**	.636**	.584**	1.000							
MOR	.627**	.718**	.726**	.635**	.586**	.840**	1.000						
TRA	.568**	.678**	.685**	.679**	.565**	.798**	.783**	1.000					
PAR	.564**	.599**	.662**	.653**	.639**	.745**	.774**	.803**	1.000				
ACC	.604**	.695**	.693**	.598**	.556**	.755**	.828**	.797**	.752**	1.000			
CEE	.597**	.668**	.689**	.622**	.543**	.754**	.834**	.741**	.755**	.847**	1.000		
FIP	.512**	.506**	.570**	.480**	.469**	.533**	.522**	.483**	.504**	.491**	.541**	1.000	
NFP	.545**	.602**	.643**	.532**	.435**	.661**	.691**	.636**	.646**	.655**	.739**	.623**	1.000
λ	.799	.862	.908	.876	.756	.903	.928	.862	.838	.892	.894	.704	.875
M	3.910	4.170	3.915	3.684	3.665	4.129	4.090	4.089	3.892	4.093	4.057	3.703	4.010
SD	.667	.680	.670	.716	.654	.645	.659	.709	.729	.682	.676	.656	.656

หมายเหตุ: * หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($1.960 \leq t \text{ value} < 2.576$) ** หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t \text{ value} \geq 2.576$)

การตรวจสอบความตรงแบบแตกต่างกัน ผลการ และค่า Upper Limit มีค่าไม่คร่อม 1 จึงถือว่าตัวแปรทุกคู่ วิเคราะห์ความตรงแบบแตกต่างกัน พบว่า ค่า Lower Limit มีความแตกต่างไม่ซ้ำซ้อนกัน

ตาราง 2 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง

ตัวแปร	SRL	SHE	GG	PERF
SRL	1.000			
SHE	.857**	1.000		
	.027*			
	(0.803; 0.911)***			
GG	.876**	.823**	1.000	
	.017*	.027*		
	(0.833; 0.910)***	(0.769; 0.877)***		
PERF	.822**	.761**	.844**	1.000
	.030*	.042*	.026*	
	(0.762; 0.882)***	(0.677; 0.845)***	(0.792; 0.896)***	

หมายเหตุ: . * หมายถึง ค่า Standard Error, ** หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t \text{ value} \geq 2.576$)

*** หมายถึง ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ความตรงแบบแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า อิทธิพลของผู้นำที่รับผิดชอบต่อการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล และผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตภาคกลาง มีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง

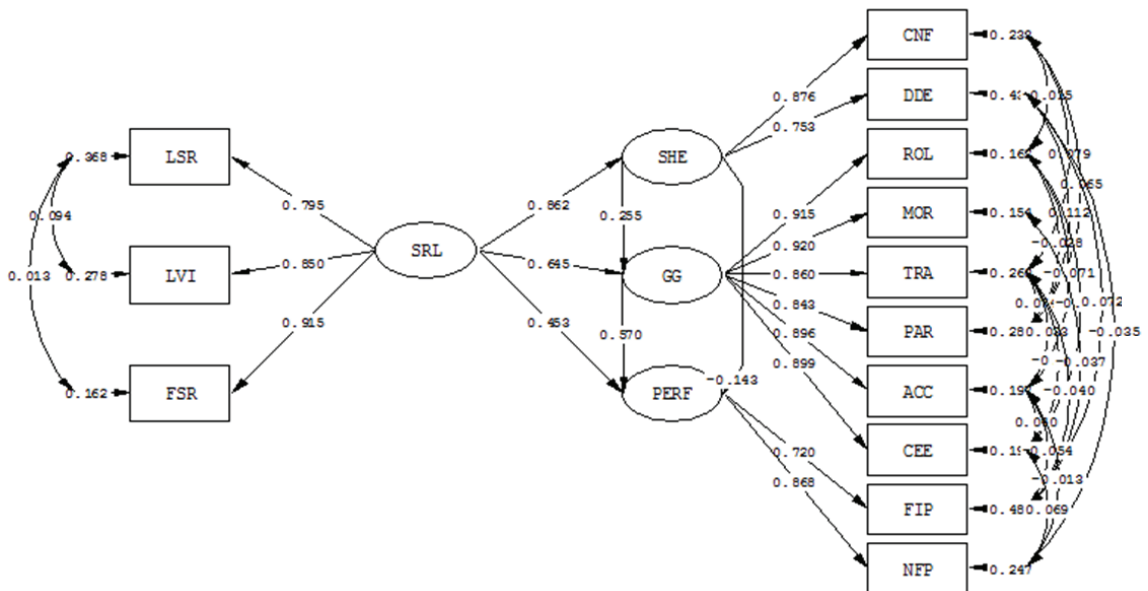
1. ผลการวิเคราะห์ในส่วนขององค์ประกอบอิทธิพลของผู้นำที่รับผิดชอบต่อการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล และผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ ในเขตภาคกลางพบว่าทุกตัวแปรมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. ผลการวิเคราะห์ในส่วนของโมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น

2.1 ผลการวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงภายนอกกับตัวแปรแฝงภายในพบว่าสัมประสิทธิ์เส้นทางระหว่างตัวแปรการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (SHE) ต่อตัวแปรผู้นำที่รับผิดชอบต่อการ

(SRL) มีค่ามากที่สุดโดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.862 รองลงมาคือสัมประสิทธิ์ตัวแปร การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล (GG) ต่อตัวแปรผู้นำที่รับผิดชอบต่อการ (SRL) มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.645 และน้อยที่สุดคือสัมประสิทธิ์เส้นทางระหว่างตัวแปร ผลการดำเนินงาน (PERF) ต่อตัวแปรผู้นำที่รับผิดชอบต่อการ (SRL) มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.453

2.2 ผลการวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงภายในกับตัวแปรแฝงภายใน พบว่าสัมประสิทธิ์เส้นทางระหว่างตัวแปรการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล (GG) ต่อตัวแปร ผลการดำเนินงาน (PERF) มีค่ามากที่สุดโดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.570 รองลงมาคือสัมประสิทธิ์ตัวแปรการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (SHE) ต่อตัวแปรการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล (GG) มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.255 และน้อยที่สุดคือสัมประสิทธิ์เส้นทางระหว่างตัวแปรการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (SHE) ต่อตัวแปรผลการดำเนินงาน (PERF) มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ -0.143

ภาพ 2 โมเดลสมการโครงสร้างหลังจากปรับโมเดลสำหรับการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุ

จากภาพ 2 ตัวแบบที่ผ่านการปรับปรุงแล้ว มีค่าดัชนีความเหมาะสม $\chi^2 = 30.64$, $df = 32$, $\chi^2/df = 0.958$, $p\text{-value} = 0.535$, $GFI=0.987$, $AGFI=0.962$, $RMSEA = 0.000$

มีอิทธิพลโดยรวมเป็น 0.823 ผลการดำเนินงานได้รับอิทธิพลทางตรงจากการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีนัยสำคัญ ($DE=0.570$, $p<0.01$) ซึ่งหมายความว่าผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม และการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลมี

ตาราง 3 อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม อิทธิพลของผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมต่อการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล และผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตภาคกลาง

ตัวแปรทำนาย	SRL			SHE			GG			R ²
	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	
SHE	0.862**	0.862**								0.632
GG	0.864**	0.645**	0.219**	0.255**	0.255**					0.722
PERF	0.823**	0.453**	0.370**	0.002	-0.143	0.145	0.570**	0.570**		0.838

จากตารางที่ 3 พบว่า การเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับอิทธิพลทางตรงจากผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญ ($DE=0.862$, $p<0.01$) และยังมีค่าความแปรปรวนที่ถูกทำนายโดยผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมร้อยละ 63.20 ($R^2=0.632$) อยู่ในระดับสูง ซึ่งหมายความว่าผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมมีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญ การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลได้รับอิทธิพลทางตรงจากผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญ ($DE=0.645$, $p<0.01$) และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมโดยผ่านการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างมีนัยสำคัญ ($IE=0.219$, $p<0.01$) โดยมีอิทธิพลโดยรวมเป็น 0.864 การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลได้รับอิทธิพลทางตรงจากการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างมีนัยสำคัญ ($DE=0.255$, $p<0.01$) และยังมีค่าความแปรปรวน ที่ถูกทำนายโดยภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมและการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร้อยละ 72.20 ($R^2=0.722$) อยู่ในระดับสูง ซึ่งหมายความว่าผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม และการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญ ผลการดำเนินงานได้รับอิทธิพลทางตรงจากผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญ ($DE=0.453$, $p<0.01$) และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมโดยผ่านการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างมีนัยสำคัญ ($IE=0.370$, $p<0.01$) โดย

อิทธิพลโดยรวมต่อผลการดำเนินงานในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่การเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงาน โดยมีอิทธิพลทางตรงเท่ากับ -0.143 และอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.145 อย่างไม่มีนัยสำคัญ โดยมีอิทธิพลโดยรวมเป็น 0.002

การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การอภิปรายผล

การอภิปรายผลของข้อค้นพบต่างๆ ที่ได้จากผลการวิจัยอิทธิพลของผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม ต่อการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล และผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตภาคกลาง ดังต่อไปนี้

การที่ภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตภาคกลาง อธิบายได้ว่าภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมซึ่งเป็นหลักในการบริหารงานของผู้นำได้ส่งผลกระทบต่อวิสัยทัศน์ และความซื่อตรงของผู้นำ ซึ่งจะแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมและคุณลักษณะต่างๆ จะส่งผลไปสู่การเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ของผู้นำซึ่งประกอบไปด้วย ค่านิยมความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้นำ วิสัยทัศน์และความซื่อตรงของผู้นำ และค่านิยมที่รับผิดชอบต่อสังคมของผู้ตามจะนำไปสู่การเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ พิพัฒน์ นนทนาธรณ์ (2559) และ Nonthanathorn (2015) และ

เป็นไปตามทฤษฎีของ Waldman (2007)

การที่ภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลในสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตภาคกลาง สามารถอธิบายได้ว่าภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมซึ่งเป็นหลักในการบริหารงานของผู้นำได้ส่งผลกระทบต่อวิสัยทัศน์และความซื่อตรงของผู้นำ ซึ่งจะแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม และคุณลักษณะต่างๆ ซึ่งส่งผลไปสู่การเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ของผู้นำซึ่งประกอบไปด้วย ค่านิยม ความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้นำ วิสัยทัศน์และความซื่อตรงของผู้นำ และค่านิยมที่รับผิดชอบต่อสังคมของผู้ตามซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลที่ตีมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ Jamali (2008) และ Maximiano (2007)

การที่ภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตภาคกลาง สามารถอธิบายได้ว่าภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมซึ่งเป็นหลักในการบริหารงานของผู้นำได้ส่งผลกระทบต่อวิสัยทัศน์และความซื่อตรงของผู้นำนั้นจะแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมและคุณลักษณะต่างๆ ซึ่งส่งผลไปสู่การเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์และความซื่อตรงของผู้นำซึ่งประกอบไปด้วย ค่านิยมความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้นำ วิสัยทัศน์และความซื่อตรงของผู้นำ และค่านิยมที่รับผิดชอบต่อสังคมของผู้ตามซึ่งนำไปสู่ผลการดำเนินงานที่ตีมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ Ravi & Anupam (2011) และ Philipp (2011)

การที่การเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ในสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตภาคกลาง สามารถอธิบายได้ว่าการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นนโยบายของสหกรณ์ออมทรัพย์ได้ส่งผลกระทบต่อนโยบายของสหกรณ์ออมทรัพย์ในการสร้างความพอใจต่อบุคคลที่หลากหลายที่เป็นผู้มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ของสหกรณ์ซึ่งประกอบไปด้วย รูปแบบของการติดต่อสื่อสาร และระดับของการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หากการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีมากขึ้น จะส่งผลให้มีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลที่มากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรติ สุพิชญางกูร (2553), Kraisorn-suthasinee & Fredric (2006) และเป็นไปตามทฤษฎีของ Freeman (1984)

การที่การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลมีผลเชิงบวก

ต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตภาคกลาง สามารถอธิบายได้ว่า หลักธรรมาภิบาลซึ่งเป็นหลักในการปฏิบัติงานส่งผลต่อแนวคิด และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งส่งผลต่อเนื่องไปสู่การเปลี่ยนแปลงแนวทางการปฏิบัติงานของบุคลากรซึ่งประกอบไปด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า ซึ่งนำไปสู่ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตภาคกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ Doidge et al. (2007, p. 2) และ Coombes & Watson (2000)

ในขณะที่การเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีอิทธิพลทางตรงเชิงลบต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตภาคกลาง สามารถอธิบายได้ว่าการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นนโยบายของสหกรณ์ออมทรัพย์ได้ส่งผลกระทบต่อนโยบายของสหกรณ์ออมทรัพย์ในการสร้างความพอใจต่อบุคคล ที่หลากหลายซึ่งเป็นผู้มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ของสหกรณ์ โดยที่การเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะต้องมีความเต็มใจ สมครใจ ฟังพอใจ ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกันจึงจะส่งผลกระทบต่อจุดมุ่งหมายหรือผลการดำเนินงานตามไปด้วย ซึ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องมีธรรมาภิบาลจึงจะส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานที่ดี ถ้าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่มีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลจะไม่ส่งผลให้เกิดผลการดำเนินงานที่ดีขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ มณีเหมทานนท์ (2554) และเป็นข้อค้นพบใหม่ในการวิจัยครั้งนี้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้จากผลการวิจัย ผู้วิจัยเสนอแนะให้สหกรณ์ออมทรัพย์ ส่งเสริม พัฒนา และมุ่งเน้นภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม การเข้าร่วมต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล และผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในระยะยาวดังต่อไปนี้ (1) สหกรณ์ออมทรัพย์ควรมุ่งเน้นในการพัฒนา และปรับปรุงด้านภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมโดยมุ่งเน้นให้ผู้นำยึดถือค่านิยมที่รับผิดชอบต่อสังคมเป็นพื้นฐานในการบริหารงาน พิจารณาถึงผลกระทบต่อชุมชน และสังคมก่อนการตัดสินใจปัญหาต่างๆ (2) สหกรณ์ออมทรัพย์ควรมุ่งเน้นในการพัฒนา และเน้นการปฏิบัติตามแนวทางของการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยสหกรณ์ต้องให้ความสำคัญกับรูปแบบการ

สื่อสารที่ส่งผ่านจากสหกรณ์สู่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อเพิ่มโอกาสในการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายนอก และภายในสหกรณ์ (3) สหกรณ์ออมทรัพย์ควรมุ่งเน้นในการพัฒนา และเน้นการปฏิบัติตามแนวทางของการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลโดยสหกรณ์ ต้องให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ประกาศข้อบังคับ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของทุกคน

2. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการผู้วิจัยเสนอแนะว่าควรทำวิจัยโดยใช้กรอบแนวคิดเดียวกันนี้กับองค์กร ที่ใกล้เคียง

เคียงกับสหกรณ์ออมทรัพย์ เช่น สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน สหกรณ์ประเภทอื่นๆ เพื่อเป็นการยืนยันผลการวิจัย

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยเสนอแนะว่าควรศึกษาอิทธิพลของปัจจัยตัวแปรด้านอื่นๆ เพิ่มเติมจากกรอบแนวคิดในงานวิจัยนี้ อาทิเช่น การบริหารความเสี่ยง การเติบโตขององค์กร เพราะอาจมีตัวแปรด้านอื่นๆ ที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์อีกเช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2552). คู่มือธรรมาภิบาลในสหกรณ์ (Online). <http://www.cpd.go.th/intra/download/data/2552/pdf>, 3 กันยายน 2557.
- กมลลักษณ์ ธนानันต์เมธี. (2559). อิทธิพลของธรรมาภิบาลและวัฒนธรรมองค์กรการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์กรการบริหารส่วนตำบล ในเขตภาคเหนือของประเทศไทย. *วารสารสมาคมนักวิจัยแห่งประเทศไทย*. 21(1), 135-142.
- จักรพงษ์ กุดเสนา.พรวิทย์ จันทรศิริสิริ, อรุสา พรหมทา (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของหน่วยงานสนับสนุนการเรียนการสอนมหาวิทยาลัยของรัฐภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฉบับพิเศษ)*. (92-105).
- ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย (2557). การสหกรณ์ (Online). http://www.fsct.com/fsct_main.php?f1=fsct_menu1.1.html, 1 กันยายน 2557.
- นภดล ร่มโพธิ์. (2554). *การวัดผลการปฏิบัติงานองค์กร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปัญญา หิรัญรัมย์. (2551). *บทบาทของการวิจัยทางสหกรณ์*. เอกสารการสอนชุดวิชาวิธีการวิจัยทางสหกรณ์ (หน่วยที่ 1). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาราช.
- พิพัฒน์ นนทนาธรณ์. (2558ก). ปัจจัยเชิงสาเหตุของภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมที่มีอิทธิพลต่อภาพลักษณ์องค์กรของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ. *วารสารสมาคมนักวิจัย*. 20(2). (48-58).
- _____ (2558ข). *ภาวะผู้นำเชิงปฏิบัติการ:LIFE MODEL* (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ:บริษัท พิมพ์ดีการพิมพ์ จำกัด.
- _____ (2559). อิทธิพลของภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม การรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์องค์กรของท่าอากาศยานเชียงใหม่. *วารสารสมาคมนักวิจัย*. 21(2). (202-214).
- มณี เหมทานนท์. (2554). *ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียกับประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร*. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- สุรัตน์ สุพิชญางกูร. (2553). ทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย:การประเมินผลและสังเคราะห์องค์ความรู้. *วารสารวิทยาลัยพัฒนศาสตร์บูรพาปริทัศน์*, 4(2), 129-132.

References

- Andriof, J., & Waddock, S.A. (2002). *Unfolding stakeholder engagement*. In J. Andriof et al. Eds.), *Unfolding Stakeholder Thinking: Theory, responsibility and engagement*. (pp. 19-42). Sheffield, UK: Greenleaf Publishing.
- Arnstein, S. R, (1969). *A ladder of citizen participation*. *Journal of the American Planning Association*, 35(4), 216-224.
- Beiner, S., W. Drobetz, F. Schmid, & H. Zimmermann. (2004). "An Integrated Framework of Corporate Governance and Firm Valuation. Evidence from Switzerland." ECGI Paper 34/2004.
- Browne, M. W., & Cudeck, R. (1993). Alternative Ways of Assessing Model Fit. In *Testing Structural Equation Models*. K. A. Bollen & J. S. Long, eds. Newbury Park: Sage. pp. 136-162.

- Center for Social Innovation and Participation. (1992). *Reform of Thai Cooperative Reform System* (Online). <http://v-reform.org/u-knowledges> 2015, April 4 (In Thai).
- Coombes, M.G. (2000), 'Defining Locality Boundaries with Synthetic Data', *Environment and Planning A*, Vol. 32, pp. 1499-1518.
- Cooperative Promotion Department. (2009). *Good Corporate Governance Guide* (Online). <http://www.cpd.go.th/intra/download/data/2552/pdf> 2014, September 3 (In Thai).
- Doidge, Craig, G. Andrew Karolyi, and Rene Stulz. 2007. "Why Do Countries Matter So Much for Corporate Governance?" *Journal of Financial Economics* 86, no. 1, 1-39.
- Foster, D., & Jonker, J. (2005). *Stakeholder relationships: The dialogue of engagement*. *Corporate Governance*, 5(5), 51-57.
- Freeman, R.E. (1984). *Strategic Management: A Stakeholder Approach*. M A.: Pitman.
- Friedman, A, L., & Miles, S. (2006). *Stakeholders: Theory and practice*. New York, NY: Oxford University Press.
- Gryna, F. M. (2001). *Quality planning and analysis: From product development through use* (4th ed.). Singapore: McGraw-Hill.
- Hair, J. F., Jr., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis (7 ed.)*. Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall.
- Hansen, E., & Spitzack, H. (2010). *Stakeholder Governance-An Analysis of BITC Corporae Responsibility Index Data on Stakeholder Engagement and Governance*.
- Hemthanon Manee. (2011). *The Structural Relationship of Stakeholder Participation and the Effectiveness of the Administration in Schools under the Jurisdiction of Bangkok Metropolitan Administration. Education for Locality Development. Doctor of Philosophy in Educational for Locality Development. Bansomdejchaopraya Rajabhat University. (In Thai)*.
- Hirunrussamhe Punya. (2008). *The role of cooperative research. Instructional Materials, Cooperative Research Methods (Unit 1)*. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University.
- Jamali, D., Safieddine, A. M. & Rabbath, M. (2008). *Corporate governance and corporate social responsibility synergies and interrelationships*. *Corporate Governance: An International Review*, 16, 443-459.
- Kaplan, E., Goodglass, H., & Weintraub, S. (1983). *The Boston naming test*. Philadelphia, PA: Lea & Febiger.
- Kraisornsuthasinee, S., & Swierczek, F.W. (2006). *Interpretations of csr in Thai companies*. *JCC*. 22, 53-65.
- Kuhndt, M., Tuncer, B., Andersen, K. S., & Liedtke, C. (2004). *Responsible corporate governance an overview of trends, initiatives and state-of-the-art elements*. Germany: Wuppertal Institute for Climate, Environment and Energy.
- Kutsena, Chakkaphong Chansirisira, Pacharawit and Phromtha, Ursa (2014). *Factors affecting the implementation performances of Good Governance of Academic Support at Public institutions of higher education in the Northeast*. *Journal of Mahasarakham University*.
- MacCallum, R.C., Browne, M.W., & Sugawara, H., M. (1996). *Power Analysis and Determination of Sample Size for Covariance Structure Modeling*. *Psychological Methods*, 1 (2), 130-49.

- Manette, G. (2011). *The quality of stakeholder engagement in sustainability reporting: empirical evidence and reitical points*. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 18(2), 110-122. Doi: 10.1002/csr.255.
- Maximiano, J. M. B. (2007). A strategic integral approach (SIA) to instituonating CSR. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*. 14(4), 231-242.
- Nonthanathorn, Phiphat. (2015a). Causal Factors of Socially Responsible Leadership Influencing to Corporate Image of Suvanabhumi Airport. *Journal of the Association of Researchers*. 20(2), 48-58. (In Thai).
- _____ (2015b). Operational Leadership: LIFE Model. (2nd ed.). Bangkok: Social Enterprise Leadership Center. (In Thai).
- _____ (2016). Influences of Socially Responsible Leadership and Stakeholders' Perception of Corporate Social Responsibility on Corporate Image of Chiang Mai International Airport. *Journal of the Association of Researchers*. 21(2), 202-214. (In Thai).
- Philipp Schreck. (2011). Review the Business Case For Corporate Social Responsibility : New Evidence and Analysis. *Journal of business Ethics* Vol. 103 : 167-188.
- Pless, Nicola M. (2007). "Understanding Responsible Leadership: Role Identity and Motivational Drivers" *Journal of Business Ethics*, 74:437-456.
- Ravi Kiran & Aunpam Sharma. (2011). Corporate Social Responsibility : A Corporate Strategy for new business opportunities : *Journal of business Ethics* (4) : 10-18.
- Rompho Nophadol. (2014). Organizational performance Mesument. Bangkok: Publisher Thammasat. (In Thai).
- Schumacker, Randall E. and Richard G. Lomax (2004). A beginner's guide to structural equation modeling, Second edition. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Sloan, P. (2009). Redefining Stakeholder Engagement: From Control to Collaboration. *Journal of Corporate Citizenship*, (36), 25-40.
- Supitchayangkool Surat. (2010). Stakeholder Theory:The State of The Art. *Journal of Graduate School of Commerce-Burapha Review*. 4(2). 129-132. (In Thai).
- Thananunmathe Kamolluk. (2016). Influences of Good Governance and Organizational Culture on Organizational Effectiveness of the Subdistrict Administrative Organizations in the Northern Region of Thailand. *Journal of the Association of Researchers*. 21(1). 135-142. (In Thai).
- The federation of Saving and Credit Cooperatives of Thailand Limited, (2014). Cooperative. (Online). http://www.fsct.com/fsct_main.php?f1=fsct_menu1.1.html 2014 September 1 (In Thai).
- Waldman, David A. (2007). Best Practices in Leading at Strategic Levels: A Social Responsibility Perspective in Jay A. Conger and Ronald E. Riggio, (Eds), *The Practice of Leadership*, San Francisco: Jossey-Bass.l.
- Wheaton, B., Muthen, B., Alwin, D., F., & Summers, G. (1977). Assessing Reliability and Stability in Panel Models. *Sociological Methodology*, 8 (1), 84-136.